

WAAR IS GEORGE?

Wannes Van de Velde

Eerste bedrijf

Scène 1

(Het is donker. Nu en dan het nerveuze schijnsel van een zaklamp. Gestommel. Gedempt gesakker. Stemmen.)

Stemmen

Waar is George?

George! Waar is hij?

Ik weet het niet.

BEGINNEN!

Maar waar is George?

SJJT!

(Men hoort de slagen van de 'brigadier': tien snelle slagen en drie langzame.)

En George?

BEGINNEN!

(het wordt licht en men ziet Pastiche, de toneelknecht. Hij speelt Poseidon. Hij draagt een kroon en houdt een drietand omklemd.)

Pastiche

Waarachtig! De perfide goden zijn voor de zoveelste keer met Odysseus van plan veranderd.

Terwijl ik ginder ver vertoefde, op de kusten van Ethiopië ...

(Aarzelt, valt uit zijn rol.)

Waarom doe ik dit eigenlijk? Waar is George? Hij moet hier staan; het is zijn tekst ...

(fluistert)

... tekst ...

Directeur

(souffleert)

... bracht zijn reis hem naar het land van de Feniciërs ...

Pastiche

... bracht zijn reis hem naar het land van de ...

(Aarzelt. Kijkt naar de directeur)

Directeur

(souffleert luid)

... Feniciërs ...

Pastiche

... en daar heeft het de schrikgodinnen behaagd hem te doen ontkomen aan de gevaren die hem dreigden ... aan de leegte van dit godvergeten, platgeïntrigeerde theater, dit stoffig muffig voorgeborgte van niet eens een HEL! Jawel; George weet wel beter; ik kèn hem, hèm en zijn drastische dromen ...

(fluistert)

... tekst ...

Directeur

(souffleert)

... maar ik zweer dat ik hem langs de vier windstreken zal jagen tot hij grauw ziet van de ellende ...

Pastiche

Ellende! Ik geef het op. Hier. Speel zelf.

(Hij geeft de directeur de kroon en de drietand)

Directeur

(die de plaats heeft ingenomen van Pastiche)

Met zijn drietand en zijn woede zwiepte hij de golven tot ongekende hoogte en joeg de winden tot hun felste orkaanwoede, en verborg aarde en zee onder een loden dak van wolken. Toen brak het hart van Odysseus, en met knikkende knieën sprak hij: ... Pastiche! We moeten George vinden, en gauw. Er achteraan!

Pastiche

Volg die taxi!

Directeur

Welke taxi?

Pastiche

Weet u het niet?

Directeur

Nee

Pastiche

(maakt een hulpeloos gebaar)

Directeur

Wat moeten we doen?

Pastiche

Zoeken.

Directeur

Waar?

Pastiche

Precies. Dat is de kwestie.

(Beiden snel af)

Scène 2

(A en B, twee gemaskerde figuren, discussiëren in een ruimte die we het Midden zouden kunnen noemen, de onbeweeglijke kern)

Hoe laat is het? A

Kwart voor elf. B

Nog steeds? A

Steeds. Zoals altijd. B

Altijd ... in dit eeuwige, onbeweeglijke midden ... Er zijn zoveel andere dingen. A

Zijn is relatief B

En het is kwart voor elf? A

Voorlopig nog steeds, ja. B

Ik ben moe. A

Kan dat wel? Mogen wij moe worden? B

Wij mogen alles. A

Onder bepaalde voorwaarden. B

Ook voorwaarden zijn relatief; ze vervullen zichzelf; A

B

Wat bedoel je?

A

Dat ik wegga.

B

Weggaan haalt niets uit.

A

Hoe laat is het nu?

B

Kwart voor elf.

A

Zie je wel! Het is kwart voor elf en ik ga. Ga je mee?

B

Ik zou niet weten waar naartoe.

A

Naar ... hen.

B

Ach ja ... zij. Ik had het kunnen weten.

A

Ze zijn het observeren waard. Sommigen. De meeste lopen rond in cirkels en vierkanten, en in het beste geval in driehoeken, maar soms ontsnapt er één aan de dwang van de logica.

B

Toelaatbaar, als het niet te ver gaat.

A

Akkoord, maar het fenomeen intrigeert me. Ik wil weten hoe, en waarom.

B

Hoe wil je dat aan boord leggen? Met politiek, of met een ander soort manipulatie? Hypnose misschien?

A

Niet nodig. Ze kennen me niet, weten niet vanwaar ik kom. Ze zijn argeloos; marionetten. Ik bespeel ze zoals ik wil.

B

Pas maar op. Het is moeilijker dan het lijkt. Mij zegt het niets ... maar als jij denkt er munt uit te kunnen slaan...

A

Waarom niet? Het is interessant, als afwisseling, als ervaring.

B

Mmja ... aannemelijk argument. Maar neem je in acht voor emoties. Je zou jaloers op ze kunnen worden.

A

Waarom zeg je dat? Ben jij soms jaloers?

B

Nee, ik bewaar afstand. Onpersoonlijk.

A

Hoe laat is het?

B

Kwart voor elf.

A

Ik ga.

B

Ze zijn onberekenbaar, en hun wereld is gespleten in duizenden facetten. Waar ga je zoeken?

A

In het gekleurde licht van café's en nachtresterants, onder de witte booglampen van stations en luchthavens, en langs de lijnen die de steden met elkaar verbinden.

B

Onder kunstlicht en langs kunstmatige wegen ... Interessant.

(A en B af)

Scène 3

George

De stad is een luie machine. Ze zoemt met ontelbare stemmen, waardoor een boventoon ontstaat: miljoenen ijsblokjes worden in een warme vloeistof gegooid, een tintelend kraken dat samensmelt tot één enkele trilling. De stad is een trage impasse, cul-de-sac voor pseudo dandy's met ogen van aluminium. De stad is een ijlkoorts van gespannen ego dat zichzelf geen rust meer gunt en een glimlach enkel nog gedooft als het een geschilderde is. De stad is koud.

A

(die George al geruime tijd observeert)
Wie ben jij?

George

Heeft dat belang voor jou?

A

Ja en nee.

George

Waarom ja?

A

Omdat ik wil weten wie je bent.

George

Waarom nee?

A

Omdat je níét zou denken dat ik van de politie ben. Ik heb je wel meer gezien.

George

Dat kan niet. Ik leef in het donker, in een nacht zonder sterren.

A

Zou je daaruit niet weg willen? Naar het station, naar één of andere zon? Er zijn zonnen genoeg.

George

Het station? ... nee.

(af)

(A kijkt George na. Hij glimlacht even peinzend, en gaat in dezelfde richting)

Barbara

Ik schud het stof van mijn schoenen en stap het volle leven in. Dit is mijn laatste station.

A

Wie bent u?

Barbara

Barbara, een vrouw.

A

Bent u ... interessant?

Barbara

Als ik je interesseer.

A

Bent u ... mooi?

Barbara

Waarom die vragen?

A

Ik wil het weten.

Barbara

Wat?

A

Het andere.

Barbara

Dat zou je wel eens een pak geld kunnen kosten.

A

Geld bestaat niet. Het is niets.

(lacht)

Barbara

(houdt haar hand open)

A

(Glimlacht begrijpend en haalt een dik pak bankbiljetten uit zijn binnen zak. Hij houdt het Barbara voor. Als zij er wil naar grijpen steekt hij het snel weer in zijn binnenzak.)

Ziet u wel: niets!

(Plots ernstig)
Doe iets voor me.

Barbara

(Blijft roerloos staan met uitgestrekte hand, waarmee ze A duidelijk maakt dat ze op het geld wacht.)

A

(Dwingend)
Doe dan iets voor me ... Er is een man naar hier onderweg. Hij kan elk ogenblik arriveren ...
Onderschep hem, en volg hem, waar hij ook gaat.

Barbara

Hoe ziet hij eruit?

A

Een reiziger. Een schim op oefentocht in het luchtledige.

Barbara

Misschien wil hij niet...

A

Dan zegt u hem hoe mooi u bent. Schoonheid is macht.

Barbara

Macht ...
(Ze raakt zijn vest aan op de plaats waar het geld zit)
Om wat mee te doen?

A

(Terwijl hij haar het pak geld geeft)
Om zijn diepte open te breken; le silence profond qui est le compagnon des étoiles et du sable.

Barbara

(Terzijde)
Of om te mislukken ...

A

Wat ?

Barbara

Niets ... Ik zal hem volgen.
(Ze stopt het geld in haar handtas.)

(A af)

Scène 4

(Pastiche komt op. Hij zoekt George. Barbara houdt hem voor deze laatste)

Zoekt u iets, Barbara

(Schrikt) Pastiche
Euh ... ik ... ja ... een collega.

In het luchtledige ... Barbara

Hoezo? Ik ... Pastiche

Bekijk me. Barbara

(Kijkt. Slikt.) Pastiche

Vind je me mooi? Barbara

Pastiche
U is roze als de hemel van een rococo-bed, en u geurt naar jasmijn en verse selder.

Laten we weggaan. Samen. Barbara

U weet niet eens wie ik ben ... Pastiche

Ik ben Barbara. Barbara

Pastiche

Pastiche ... Laten we weggaan.

Barbara

Kom ...

Pastiche

(Lijkt zich iets te herinneren.)

Wacht nog. Ik moet eerst mijn directeur verwittigen. Ik moet ...

Barbara

Laat dat; hij zou het u verbieden.

Pastiche

Nee ... wacht hier op me ... ik ga zeggen dat ik wegga ... dat we samen weggaan ... wacht hier
(Pastiche af)

A

(Snel op)

Neee! Fout! Dat is de verkeerde!

Barbara

Weet je dat zeker? Het leek me in orde.

A

Kan wel, maar het is niet de man die ik bedoelde.

Barbara

Jammer ...

A

Het spijt me, maar u zal het nog eens over moeten doen. U heeft het me beloofd. U is het me verplicht.

Barbara.

Maar waarom? Wat heb jij in de zin? Ben ik een werktuig, een wapen, een radertje in een moordplan of een politieke intrige?

A

Nee ... gewoon.

Barbara

(Blijft hem vragend aankijken.)

A

Gewoon ... studie ... studiemateriaal ... een wetenschappelijke kwestie.

Barbara

(Betast haar handtas, waarin het geld zit.)
 Laat maar; 't is al goed ... waar blijft je mannetje?

A

(Kijkt in de coulisse, waar hij George ziet aankomen.)
 Daar.

Scène 5

(George op. Barbara en A luisteren terwijl George spreekt.)

George

In de centrale hal van het station, constellatie van marmeren motieven en ijzeren vegetatie, is de eenzaamheid een gat van pijn. Ik adem de tocht van open- en dichtwaaiende deuren. Ik hoor het galmen van zolen en het ritselen van onder de koepel gevangen mussen. Vrouwen , eenvormig als het uurrooster, fixeren een punt naast mijn linkeroor en beloven me een droom van gouden mica-lampen, de waanzin van Cartago.

A

(Gaat op George toe)
 Ken jij die vrouw?

George

Nee

A

Ze kijkt naar je.

George

En?

A

Tja ... als een vrouw zo naar je kijkt ...

George

Ik ken het ritueel: iedere man een flegmatieke playboy, Rudolf Valentino in een pluchen boudoir, en een scenario met uitsluitend opwindende scènes. Laat maar.

A

Dat neemt niet weg dat ze naar je kijkt.

George

Doe geen moeite. Ik wil haar niet. Ze zit onder de verf. Ze is verguld.

A

Vraag haar zilver te gebruiken.
(A af.)

Barbara

(Gaat op George toe.)
Was ist los, bleke prins? Alleen op stap? Waarheen de reis?

George

Ik weet het niet.

Barbara

Ga je dan in het station blijven rondhangen?

George

Nee! Ik ben bang voor het station.

Barbara

Dan zou je voor mij ook bang moeten zijn; ik ben ben als het station, een poort, een doorgang ...

George

(Onderbreekt haar.)
... waarlangs je kunt verdwalen in onbekende landschappen ... die tekst ken ik.

Barbara

Wat je zegt! En ... welk onbekend landschap zou je vandaag verkiezen?

(A wandelt voorbij als 'sandwichman'. Hij draagt een plakkaat met de tekst: " DE HIMALAYA IS MIJN VRIJHEID".)

George

De zee. Ik ga naar de zee.

Barbara

Mag ik met je mee?

George

Doe wat je niet kunt laten. De trein is er voor iedereen.

(De scène wordt een treincoupé.)

George

Door het raam van de trein kun je de sterren zien.

Barbara

Het zijn dezelfde als die boven de stad.

George

Maar daar verbleken ze in het licht van de sandwichbars.

Barbara

Die hebben ze daar genoeg: sandwichbars ... aan zee hebben ze hotels met zeventien verdiepingen en op elke verdieping veertig kamers ...

George

Wat moeten ze daar mee?

Barbara

Verhuren

George

Aan wie?

Barbara

Aan ons.

George

Geen geld voor.

Barbara

O nee? Heb jij geen stiel?

George

Noem me Ismaël; ik ben een reiziger. Nu. Heb jij een stiel?

Barbara

Ik ben hostess.

George

Op een vliegtuig?

Barbara

Nee. Lager. Ik ben gezelschapsdame. Ik verkoop gezelschap. Ik heb geld.

George

Laat me. Ik wil alleen genieten van het uitzicht, van de sterren achter het raam van de trein.

Barbara

Laat de sterren je dan maar gezelschap houden. Ik steek alleen in zee. Business-class!

(George gaat weg, de sterren achterna. Barbara blijft alleen achter, lijkt besluiteloos, tot A opkomt, die haar vreemd aankijkt. Zij neemt het pak bankbiljetten uit haar handtas en geeft het gedecideerd terug aan A.)

(Barbara af.)

(A blijft alleen achter met het geld in zijn hand. Hij glimlacht, maakt aanstalten om het geld weg te smijten, maar bedenkt zich en steekt het weer in zijn binnenzak.)

(A af.)

Scène 6

(Directeur en Pastiche op.)

George! Directeur

Barbara! Pastiche

(Simultaan)
George! Barbara! Directeur en Pastiche

Pastiche, langs hier. Directeur

Nee, directeur, langs hier. Pastiche

Weet je 't zeker? Directeur

Nee. Pastiche

Directeur
Ik vind nooit mijn weg in het station. Te groot, te klassiek, te veel lijnen, die dikke echo's ... er zit geen draad in.

Pastiche
... en ze kende geen eens mijn naam.

Directeur

George?

Pastiche

Barbara?

Directeur

Een kameel in een hooiberg.

Pastiche

Een witte walvis.

Directeur

(Ziet A, die eerder is opgekomen.)

Meneer, hebt u hier niemand voorbij zien komen?

A

(Geamuseerd.)

Hangt ervan af wie u met 'niemand' bedoelt.

Directeur/Pastiche

(Simultaan.)

George, Barbara.

Directeur

(Legt zijn hand op de mond van Pastiche en herhaalt:)

George

A

En wie bent u?

Directeur

De directeur van dit theater op zoek naar George waarvan hij denkt dat hij is weggegaan.

Pastiche

(Als een echo)

... dat zij is weggegaan.

A

Weg.

Directeur

Hier is hij in elk geval niet meer.

A

Ik weet misschien waar hij is, als we het tenminste over één én dezelfde persoon hebben.
Was er een vrouw bij hem?

Pastiche

WAT zegt u? Een vrouw? Was ze roze als de buik van een witte walvis?

A

Ze geurde naar verse selder en jasmijn.

Directeur/Pastiche

(Simultaan.)
George! Barbara!

A

Ze hebben de trein genomen.

Directeur

Waarheen?

A

Naar de Himalaya.

Directeur

(Terwijl A af gaat.)
Bedankt! Kom, Pastiche, op naar de Himalaya!
(Pastiche blijft verbeten staan)
Wel, waar blijf je?

Pastiche

Juist; ik blijf. Ik vertrouw het niet.

Directeur

Maar het is toch duidelijk. Zo helder als gas. George is naar de Himalaya. Simpel.

Pastiche

En ik zeg dat ik het niet vertrouw. Er is iets met die vogel.

Directeur

Wat?

Pastiche

Hij ziet er verdacht postmodern uit; een valsspeler die de stad tot zijn pokertafel heeft uitgeroepen.

Directeur

Je overdrijft.

Pastiche

IK niet. Directeur, luistert nu voor één keer eens naar uw assistent, in plaats van naar uw gehyperventileerde intuïtie.

Directeur

Maar naar waar is hij dan?

Pastiche

Naar het tegendeel van de Himalaya: de zee.

Directeur

Wil hij zich gaan verdrinken?

Pastiche

Ja, in zijn eigen woorden misschien. Kom.

(Directeur en Pastiche af.)

Tweede bedrijf

Scène 1

(Het strand. De 'zeevrouw' op.)

Zeevrouw

Wie kent de naam van de zee? Ik ken de geur van zeewier; ik heb er twaalf verschillende soorten van in mijn haar hangen; ik heb er mijn trui mee gebreid. Maar wie kent de naam van de zee? Niemand. In de éne taal is ze mannelijk, in de andere vrouwelijk, of onzijdig. Haar éigen taal is de stilte, en stilte hééft geen naam. De zee is een droom die je niet kunt navertellen, een diepe zang die je nooit meer kwijt raakt.

George

(Hij is opgekomen en heeft meegeluisterd.)

... nooit meer kwijt, zoals de draaiende lichtspiralen aan de gevel van de sandwichbar; rood, geel, blauw; de gloed van nachten na een oorlog, altijd nà een oorlog. De draaiende lampen om en om, op en neer, aan en uit ... gloeiende slangen in mijn ogen.

Zeevrouw

Dat kan pijn doen.

George

Ik kreeg er koorts van, en die wil ik verkoelen aan de rand van de zee.

Zeevrouw

Dit stukje zand is de rand van de wereld nog niet. Op mijn boot is plaats genoeg. Kom mee op zee; wat hebt ge te verliezen?

(Op zee. Nacht.)

George

Het water is zwart.

Zeevrouw

's Nachts kan de zee heel donker zijn.

George

Waarom zijn we dan bij nacht uitgevaren?

Zeevrouw

Overdag zie je 't licht van de vuurtoren niet.

George

Wat is het hier stil.

Zeevrouw

De zee spreekt niet. Haar stilte reikt tot voorbij de sterren.

'La parole est du temps ;

Le silence de l'éternité.'

De zee is een hel voor hen die de stilte vrezen, en hun leven wijden aan het zoeken naar plaatsen waar geen stilte heerst; de lauwen, de middelmatigen die ook hun eigen stilte vrezen. Een hel.

George

Ik kom uit een stad van vele talen en miljarden woorden, maar ook die stad – die men vaak een hel noemt – drijft op stilte. Dezelfde stilte. Nu herken ik ze, helder als het verlangen naar een winterdag in schrijnend zonlicht.

Zeevrouw

Het wordt dag. Het licht van de vuurtoren verbleekt. We moeten terug.

George

(Glimlachend.)

Ik niet; mijn reis begint pas.

(Zeevrouw af.)

(Op.)

Het is hier stil. Was het dàt wat je zocht? Een nieuw begin?

George

Zou kunnen. Het ene is het ene, en het andere ...

A

... ben ik?

George

Een gebroken spiegel toont de dingen juister. Ben jij een spiegel?

A

Onder andere. Er is zovéél.

George

Lijnen. Woorden.

A

De zee?

George

De zee is onbereikbaar, net als de lichten van de stad; onbereikbaar.

A

Klinkt goed. Je daagt de logica uit.

George

Ik was nooit haar gevangene.

A

Interessant.

George

Ballast. Alles trappelt ter plaatse in het eeuwige blok gelatine.

A

Wat?

George

(Ongeduldig.)

De tijd!

A

Ho ja ... hoe laat zou het nu zijn?

George
(Kijkt op zijn horloge.)

A

(Haastig.)
Nee nee! Ik hoef het niet te weten.

George

(Uit de hoogte.)
Een goed begin.
(George af.)

Scène 2

(A is alleen achtergebleven.)

A

Voor mij blijft het kwart voor elf, en hij zet zijn horloge zoals hij wil! Hij zet de tijd naar zijn hand, kiest steeds weer andere, nieuwe lijnen, hoeft zich niet vast te ankeren in één onontkoombaar punt. Wat heb IK dan aan mijn souvereiniteit, mijn naamloosheid, mijn zogenaamd mysterie? Dit gaat te ver! Hij ontsnapt aan de gekleurde lichten; hij verlaat de kunstmatige wegen.

(De geesten van de zee komen op. Ze maken vreemde geluiden en lijken zich op een hectische manier kostelijk te vermaken.)

Geest 1

En dan hebben we nog de belasting op het stroomverbruik van de roggemolens, de radioactiviteit van paling en Japanse vissers ...

Geest 2

Oh yes! Japanese fishermen!

Geest 1

Cash te betalen in klinkende munt of in het gewicht aan zout van sole meunière of filet bonne femme, naar keuze.

Geest 2

Plat du jour of à la carte !

A

(Die het tafereel heeft bekeken.)

Wat is dit voor animistisch gedonder? Wie zijn jullie,

Geest 1

De geesten van de zee.

Geest 2

De adem van de mosselen.

Geest 1

Het stoken van het noorderlicht is slechts een deel van onze plicht.

Geest 2

Evenals het heffen van belasting op het stroomverbruik van de roggen, de radioacti ...

(Geest 1 legt hem hardhandig het zwijgen op.)

Geest 1

(Plechtig.)

Wij zijn de hoeders van de spiegel, de droom van herbeginnen, de begoocheling waarvoor de mensen door de knieën gaan.

Geest 2

(Plechtig.)

De dirigenten van hun aanbidding, ceremoniemeesters van de eeuwig transparante.

Geest 1

Transluciede, triomfante ...

Geest 1 + Geest 2

(Simultaan.)

ZEE!

A

Wat een stijl! Geef toe dat dit ouwe koek is.

Geest 1

Moet jij zeggen! Met dat operetmaskertje en die aftandse salonmanieren! Je lijkt het Spook van de Opera wel!

A

Zo'n vaart loopt het niet. Ik ben bescheiden.

Geest 2

Ik amuseer me.

Geest 1

Ik ook.

Geest 2 + Geest 1

Wij beiden! En jij?

A

Ik observeer de mensen. Interessant om te zien, hoe ze verloren lopen.

Geest 1

Ha! De labyrintische clowns! Grotesk spektakel! Betaal jij belasting?

A

Nee

Geest 2

Ho maar! Dan heb jij geld!

A

Hmm ...

(Betast zijn vest – het pak geld zit nog steeds in zijn binnenzak.)

Geest 1

Aftrekbaar?

Geest 2

Natuurlijk, broer. DUBBEL aftrekbaar, vermits hij sowieso geen belasting betaalt. Logisch!

A

Zijn jullie ... euh ... in geld geïnteresseerd?

Geest 1

In klinkende munt nog het meest. Cash! Anytime!

A

Als ik het goed begrijp – val me niet in de rede als ik me vergis – zijn jullie een soort ... illusionisten.

Geest 1

Inderdaad. Meesters van pomp en praal!

A

Luister dan: jullie kunnen mijn geld krijgen ...

Geest 1 + Geest 2

Hoe?

A

Een speciale opdracht, iets helemaal in jullie branche, dunkt me.

Geest 1

Een belastingcontrole?

A

Het gaat om een mens die naar mijn gevoel te zeer het voortouw tracht te nemen. Hij loopt naast de wetten en de beperkingen die hij, als ieder ander, zou moeten respecteren.

Geest 1

Begrijpelijk! Respect is een gevaarlijk woord. Je snijdt er mee in eigen vel ...

Geest 2

... en niemand zegt "merci, chéri".

A

Ik zei: naar mijn gevoel ... maar als jullie niet in 't zaakje geïnteresseerd zijn ...
(Tijdens het gesprek had A de bankbiljetten tevoorschijn gehaald, had ze als een spel kaarten in zijn vingers laten ritselen, maar maakt nu aanstalten om ze weer weg te steken.)

Geest 1

Ho maar jawel. We houden van een grapje. Moeten we hem vermoorden?

A

(Lijkt even na te denken over deze nieuwe, onverhoopte mogelijkheid.)
... Nee ... jullie moeten hem bepraten, zo, dat hij zijn reis opgeeft, en terugkeert naar de stad.

Geest 1

En dat is alles?

Geest 2

Echt niet een klein beetje wurgen of ... electrocuteren?

A

(Toch nog aarzelend.)
... Neenee ... of misschien toch, als hij echt koppig blijft of als jullie het niet kunnen laten.

Geest 1

U bent een speciaal geval, meneer. Maar goed; 't is uw scenario, en we spelen mee;

Geest 1 + Geest 2

(Ze steken hun handen uit.)
Eerst betalen!

A

(Verdeelt het stapeltje in twee en geeft elk van de geesten een helft; Ze tellen het geld vluchtig en steken het op zak.)

Geest 2

Waar is het feestvarken?

A

Hebben jullie een horloge?

Geest 1 + Geest 2

Natuurlijk.
(Ze halen gelijktijdig hun horloge tevoorschijn: enorme wekkers.)

A

Als jullie dan even de tijd willen blokkeren op kwart voor elf ...
(De geesten blokkeren de tijd en kijken A vragend aan.)
... juist. Ga nu maar. Rond kwart voor elf is hij meestal wel ergens te treffen.

Geest 1

(Tot Geest 2)
Hoe laat is het, lieveling?

Geest 2

Kwart voor elf, schat. Hooooogste tijd!
(Geesten snel af.)

A

Kwart voor elf ... het enige uur dat ik me kan veroorloven ... maar het heeft zijn voordelen:
men is altijd stipt op tijd.
(A af.)

Scène 3

Pastiche

(Op, met een papieren boot onder de arm. Hij fluistert.)
Barbara...

Directeur

(Op.)
George!

(Stiller.)
George ...

Pastiche

Waarom zoeken we HEM eigenlijk nog?

Directeur

Omdat we hem moeten vinden. We hebben hem nodig.

Pastiche

Waar?

Directeur

Hier! In 't midden van de vloer. Nu, meteen!

Pastiche

Ach ... ik heb er genoeg van. Laat hem gewoon verdwijnen.

Directeur

Nee!

Pastiche

Gun hem toch die kleine verdwijntruuk.

Directeur

Nooit.

Pastiche

Maar hij IS toch al verdwenen!

Directeur

Dat kan niet; een fatsoenlijk mens verdwijnt niet zomaar.

Pastiche

Nee? Wedden?
(Pastiche snel af.)

Directeur

Pastiche! Waar ben je?

Pastiche

(In de coulisse.)
Weg!

Directeur

Kom terug!

(Directeur af. Aanzwellend geluid van golven.)

(Brulboei op.)

Brulboei

Ik blaas. Ik loei. Ik waarschuw. Ik verwittig. Dit is mijn taak. Mijn vorm wordt bepaald door verte enerzijds, en diepte anderzijds; Matrozen kennen me, al hebben de meeste onder hen me nooit gezien of aangeraakt. Mijn stem volstaat. Mijn stem is wat ik ben: een drijvende Samaritaan, maar naamloos en onbepaald. Het grootste deel van mijn omhulsel – wat ben ik anders dan een omhulsel – is verborgen door het water. Maar met mijn stem wijs ik de weg, reëler dan een zeekaart. Mijn licht doet de jonge meisjes wenen van medelijden: ‘ hoe eenzaam is die gloed over het zwarte water! En o ! Die stem! Als van een redeloos verdoemde!’

Maar nee; ik ben wat ik ben. Ik wijs de weg aan schip en wrak, matroos en drenkeling. De doden leer ik dansen als wier.

(Directeur op. Hij is dood; verdronken.)

Directeur

Ben ik overwonnen?

Brulboei

Allicht.

Directeur

Getemd? Door het water? De zee? Wat is de zee?

Brulboei

Minder dan een woord.

Directeur

Er is alleen nog ... warmte. Stilte zonder oevers. En ik? Een rimpel tussen geduldige algen?

Brulboei

Een lijn. Ik ken ze allemaal; de stille lijnen.

Directeur

Dit is perfect, en onverhoopt volkomen.

Brulboei

Proficiat! Kom mee. Ik wijs de weg aan schepen en wrakken, matrozen en ...

Directeur

... doden.

Brulboei

Hoe kom je dààrbij?

Directeur

Ik dacht ...

Brulboei

Denken hoeft niet meer.

Directeur

Is het gedaan?

Brulboei

Nee. Het begint. De eerste morgen. Kom?

(Directeur en brulboei af.)

Scène 4

(George op. Hij is ontspannen en in evenwicht met zichzelf. Hij reciteert een fragment uit 'Le Bateau Ivre' van Rimbaud. Terwijl hij deze tekst reciteert, komen de geesten op en staan vertederd te luisteren.)

George

Comme je descendais des Fleuves impassibles,
Je ne me sentis plus guidé par les haleurs :
Des Peaux-Rouges criards les avaient pris pour cibles,
Les ayant cloués nus aux poteaux de couleurs.

J' étais insoucieux de tous les équipages,
Porteurs des blés flamands ou de cotons anglais.
Quand mes haleurs ont fini ces tapages,
Les Fleuves m' ont laissé descendre où je voulais.

Et dés lors, je me suis baigné dans le Poème
De la mer, infusé d' astres, et lactescent,
Dévorant les azurs verts ; où flottaison blême

Et ravie, un noyé pensif parfois descend.

(De geesten applaudiseren.)

Geest 1

Wie is zijn ontroering nog meester, welke oren gaan er niet aangenaam fluiten bij zulke nuances?

Geest 2

Het is een troost, een balsem op het prikkeldraad van onbehagen. Wie is deze zanger,

Geest 1

(Kijkt op zijn wekker.)

Het is kwart voor elf; is dit het mannetje, ons proefkonijn? ...

Geest 2

... de reiziger die, zoals men ons verzekerde, de wetten niet eerbiedigt? ...

Geest 1

De wetten?

Geest 2

Welke wetten?

Geest 1

Wie maakt ze?

Geest 2

Wie baart ze?

Geest 1

Wie vaardigt ze uit?

Geest 2

Wie dicteert ze?

Geest 1

Een raadsel ... of een leugen.

Geest 2

Dus: irrelevant wat ons betreft. Maar er IS iets.

Geest 1

Ja?

Geest 2

We hebben iets beloofd. We moesten iets met hem doen. Weet jij nog wàt?

Geest 1

Ik word oud, vrees ik. Er was iets, ja, maar, ik herinner het me niet natuurgetrouw.

Geest 2

(Wijst in de richting van George.)
Zullen we toch maar ...

Geest 1

Na u, schat.
(De geesten gaan op George toe.)

Geest 2

Joehoe!

Geest 1

Wij zijn het!

George

Dat zie ik.

(Onbehaaglijke stilte.)

Geest 2

Vraag je niet WIE wij zijn?

George

Waarom? Jullie zijn de geesten van de zee.

Geest 1

Hij heeft ons ...

Geest 2

... herkend.

Geest 1

Hij kent ons!

George

Duizend keer was ik Poseidon, en duizend keer zwiepte ik met mijn drietand de golven tot ongekende hoogte, en dreef aldus de grote reiziger Ulysses tot wanhoop. Wat zou ik de geesten van de zee niet kennen!

Geest 1

Verbluffend! Geen twijfel mogelijk; dit is de man zonder naam die zonder wetten leeft.

Geest 2

Over zo 'n tovenaars hebben wij geen macht. Hij houdt ons voor een spinnel!

Geest 1

We moesten hem maar inwijden... in de details van het scenario.

Geest 2

Maar dan rijst de prangende gewetenskwesie dat die andere figuur ons al betaald heeft.

George

Over wie hebben jullie het?

Geest 2

Ho ... een wat rare wandelaar die geen belasting betaalt en ons alleen maar een beetje wou gebruiken om jou ...

Geest 1

(Legt Geest 2 het zwijgen op.)

... om jouw reis boeiender en kleurrijker te maken.

Geest 2

Precies! Een reisleader die ...

Geest 1

... die spelletjes uitdenkt om het de reizigers naar de zin te maken ...

Geest 2

Ja, weet je ... zo maakt een mens nog eens iets mee ... iets anders dan anders ...

Geest 1

... zodat de tijd, die anders zo jachtig lijkt, stil komt te staan, stabiel wordt, veilig, waardoor de reiziger niets ergs meer kan overkomen want de rampen worden voorgoed bevroren en (breekt zijn woordenstroom plots af, en wordt heel ernstig.)

Ze willen je vermoorden.

George

Echt? Wie heeft daar wat aan? Ik ben geen president, of geen journalist. Ik bezit geen enkele macht.

Geest 1

Juist daarom. Jouw onmacht is sterker dan je zelf weet; Maar ga nu, ga verder langs de lijnen die je hebt gekozen. De zee is eindeloos. Er is geen richting. Ga; jou kan niets meer overkomen.

George

Zeker weten?

Geest 2

ALLES weten we niet, maar ZULKE dingen weten we. Ook wij staan boven de wetten. Goede reis, meneer ...

George

George. Vaarwel, geesten.
(George af.)

Geest 1

(Roept hem na.)
Goede reis! En dat ze nooit mogen eindigen!

(De geesten beginnen te snotteren en halen enorme zakdoeken boven om hun tranen in op te vangen.)

Geest 1

Droog je tranen, schat. We hebben de poen, en hij is aftrekbaar tot op de laatste stuiver!

(Geesten van de zee af.)

Derde bedrijf

Scène 1

(Pastiche op. Hij draagt nog steeds de papieren boot onder de arm.)

Pastiche

Directeur ... Is hij weg?

(Men hoort vaag het geluid van de brulboei.)

Hij is weg. Perfecte verdwijntruuk; Een grandioze sortie d' acteur. Op gelost in het groen en het blauw. Wie begrijpt nu zoiets? Wie kan er praten met het groen en het blauw? Schilders misschien, in hun beste ogenblikken. Schilders ...

(Hij zet de papieren boot neer, haalt verf en papier en begint 'de zee' te schilderen: een compositie in groenen en blauwen.)

De kleuren praten niet. Ik zeg: 'groen'. Het groen antwoordt niet. Het blauw al evenmin. En ik proef geen zout op mijn lippen, ik ruik geen zeewier; alleen papier en was.

(Indien hij waskrijt gebruikt zegt hij: 'was.'. Gebruikt hij plakkaatverf of acryl, dan zegt hij: 'lijm'.)

Dat is de zee niet. Weg ermee.

(Hij verfrommelt het volgekladde papier tot een grote prop die hij wrevelig op de vloer smijt. Dan neemt hij de papieren boot weer op, gaat in de richting van de coulisse, maar ziet dan A, die langzaam opkomt en het verfrommelde schilderij opraapt. A bestudeert de prop, begint ze open te vouwen, maar wordt onderbroken door Pastiche.)

Pastiche

Ha, meneer de Himalaya.

A

Wie neemt nu zoiets kwalijk?

Pastiche

Ik niet. En zou je mijn zee willen laten liggen?

A

't Is papier, verf ...

Pastiche

't Is MIJN zee; ik heb ze gemaakt.

A

En dan verfrommeld.

Pastiche

Gaat je niks aan; ze was mislukt.

A

Jammer

Pastiche

Niks jammer. Ik wist dat ze zou mislukken.

A

Waarvoor dan al die moeite?

Pastiche

Om de wet van Murphy te weerleggen.

A

Murphy ...

Pastiche

Een vulgariteit, meneer, een worstelpartij met Keltische drankproblemen. Dan liever gewoon mislukken. Mislukken lukt altijd. Vind u ook niet?

A

Ik ... studeer nog. Ik zoek. Ik ben wel geïnteresseerd in het karakter, in de aard van het mislukken.

Pastiche

Een kleintje, meneer. Dat komt vanzelf. Het is aangeboren. Neem nu mijn zee. Een monumentale mislukking. Dat is vallen op een knie of een elleboog, met een pijn tot gevolg die altijd onvoorspelbaar is. Probeer het; je zal zien dat het werkt.

A

Hoe?

Pastiche

Begin met opruimen; ruimte scheppen voor de dingen die gaan komen. Hier.

(Hij reikt hem de papieren boot aan.)

Mijn zee is onbevaarbaar; ik heb mijn schip niet meer nodig. Scheuren! Snipperen!

Decimeren! Liquideren! En uitstrooien over de hoofden. Waar wacht je op?

(A begint de boot te versnipperen en de snippers over de scène uit te strooien.)

Scène 2

(Achteraan komt B op, installeert een ladder, klimt er op en begint dan te 'sneeuwen': terwijl hij handenvol 'sneeuw' uitstrooit houdt hij een betoog over Antarctica – een citaat uit het dagboek van Adrien de Gerlache.)

B

Welke dichter zal ooit de schoonheid bezingen van deze poolwereld? Meer dan in enige andere streek vertoont het licht hier zijn onverwachte grilligheid. De doodse wereld die ons omringt wordt eensklaps, als werd hij aangeraakt door de staf van een tovenaars, veranderd in een feeëriek verblijf, schoon als een droom, om daarna weer het voorkomen aan te nemen van een chaotische, dode eenzaamheid.

Pastiche

(Hij wordt er zich van bewust dat het is beginnen sneeuwen.)
Smeerlapperij ...

A

Wit, onbetrouwbaar ...

Pastiche

En totaal overbodig.

A

Heeft iemand hierom gevraagd?

Pastiche

Niet bij mijn weten.

A

Ongenadig.

Pastiche

Precies. Je kunt er je horloge op gelijk zetten.

A

Nee; laat dat! Maar zou het kunnen dat ik het koud krijg?

Pastiche

Dit kan gevaarlijk worden. Het kan de dood voor gevolg hebben. Door bevriezing, of verdwijning in het gewarrel van de witte wade die nooit bedaart, wat nog veel erger is.

A

Zwijg. Dit is niet gezellig meer.

Pastiche

Anderzijds mogen we de zaken niet op de spits drijven; het zou best kunnen dat het gewoon winter wordt, zodat hij ook weer voorbij gaat. Geen winter zonder lente.

A

Kan mislukken ook smerig?

Pastiche

Het hoeft niet proper.

A

Ik nam aan dat mislukken altijd een soort triomf was, een götterdämmerung als apotheose van het menselijk bedrijf.

Pastiche

IS het ook. Maar hoeft het daarom gezellig?

A

Je overtuigt me niet.

B

(Vanop de ladder.)

Toen men de matrozen van de Belgica uit het ijs loshakte was men niet zeker of ze wel echt dood waren, of ze ooit wel dood waren gewéést. Ze zwegen; dat staat als een paal boven water. En ze zwijgen nog steeds. Ze zijn tot ijs verbleekt. Tot pakijs.

Pastiche

Pakijs! Als we hier blijven staan ziet dat er niet goed uit.

A

Een ramp! Ik heb het schip verscheurd, uitgestrooid ...

Pastiche

Bouw er een nieuw. Je hebt er net één afgebroken. Dan kun je 'r één bouwen ook.

A

Alleen?

Pastiche

Je hebt gelijk. Ik ga eens kijken of hier iemand woont. Wacht hier op me.
(Pastiche af.)

(B is van de ladder gekomen en gaat tot bij A.)

B

En ... ben je wijzer geworden?

A

Ja; ze zijn onberekenbaar. Ze zeggen dat de wereld rond is, maar als het hun beter uitkomt maken ze er een vierkant of een driehoek van.

B

Dat wist je toch. Ze zijn je intriges niet waard. Kom mee; de ladder staat klaar.

A

Nee, ik blijf hier, aan de voet van de ladder.

B

Hoezo? Je zegt zelf dat hun onberekenbaarheid je stoort.

A

Nee! Integendeel. Het is juist dat wat me in ze aantrekt. En niet alléén dat; ik hou van hun onmacht, hun kwetsbaarheid, hun verloren gevecht met de engel.

B

Ik zie niet in wat onmacht je te bieden heeft.

A

Koorts ... de gloed van een smeulend vuur onder de avondlucht.

B

Je hebt het goed zitten. En ik zei het nog: neem je in acht voor emoties.

A

Te laat. Ik hou van hun diepe tonen, hun steden, hun reizen, hun taal.

B

Je zoekt het zelf maar uit. Ik vind het zielig. Hoe laat is het,

A

Elf uur. De wijzers zijn verschoven.

B

Dit is je ondergang. Ik kan je niet meer helpen.

A

Hoeft niet.

B

Tot het pakij's je omsluit en je voor altijd doet zwijgen. Heeft dat zin?

A

Daarover hoef ik geen vragen te stellen. Ik ga verder zolang de weg het van me vraagt.

B

Met die clowns?

A

Met de clowns, ja.

B

Je hebt geluk; daar komt er één; Ik laat je. Voorgoed.

(B af. George op.)

George

Ooh ... een symfonie van oneindig wit tegen peilloze leegte. Een zuiverend spektakel. Geen stad, geen huis, geen boom, geen geluid. Is dit het antwoord?

A

Ik heb je willen vermoorden.

George

Niet overdrijven. Je hebt me willen LATEN vermoorden.

A

Ik was jaloers.

George

Die twee karakterkoppen hebben hun scheur voorbij gepraat. Wat een fantasten! Geen land mee te bezeilen. Eén gedichtje, en ze beginnen te snotteren als ouwe tantes. Natuurlijk hebben ze alles aan mijn neus gehangen. Ik wist sofort dat het over jou ging. Trek het je maar niet aan.

A

Je vindt het dus niet ...

George

Erg? Welnee. Waarom zou ik? Sommige dingen zijn nu eenmaal niet te veranderen. En dan: ben ik soms dood?

A

Voor zover ik dat kan ... euh ... Nee.

George

Dus je hebt me niet vermoord ...

A

... laten vermoorden ...

George

Je plan is mislukt.

(A is aangenaam verrast.)

We staan quitte. Alles einerlei. Wat eten we?

A

(Nadrukkelijk.)

Pakijs!

George

Koud?

A

Het kraakt. Zelfs Fahrenheit is hier niet tegen opgewassen.

George

Ik zocht een licht.

A

Er is pakijis.

George

Koud?

A

Naamloos wit.

George

Laat ons verder reizen.

A

Kan niet. Geen schip.

George

Zwijg. Laat me nadenken.

A

Intussen nadert het pakijis, het krakende kruisele niets ...

(Barbara op. Ze is gekleed zoals in het begin van het stuk, maar verformfaaid.)

Barbara

Het paradijs is nergens.

George

Kijk eens aan; de droom van Rudolf Valentino.

Barbara

Vertel me liever waar ik ben.

George

In een zee die kraakt van ijs, een eindeloze Dame-Blanche die ons aan alle zijden begint in te sluiten zonder zin voor persoonlijke voorkeuren. Hoe was de reis?

Barbara

Eén ennuieuze ellende.

A

Wat zegt ze?

George

Eén ennuieuze ellende.

A

Interessant.

Barbara

(Sarcastisch.)

Schipbreuk! Zou iedereen ééns in zijn leven moeten meemaken. Een totaal virale ervaring.

A

(Ongeduldig.)

Verder. Verder.

Barbara

De luxe-stomer 'Himalaya', waarop ik de reis van mijn leven meende te maken, liep op een door de oorlog vergeten mijn en verging pijlsnel. Niet om ààn te zien! En dan nog uitgerekend voor de kust van Tierra del Fuego. Vuurland! Waar het zo koud kan zijn.

A

Vuurland. Klinkt als een inferno. Waar ligt het?

George

In Patagonië. Waar anders?

A

En het is er koud?

George

Hmm ... Relatief. Het is er lang niet zo koud als hier, en het heeft een vorm; er zijn bergen en indianen. Tussen de rotsen groeien duizenden soorten mos: een rijkdom aan kleuren en nuances. Hmm ... Patagonië ... Het is een mogelijkheid. En het is bereikbaar; de laatste mijn is ontploft.

A

Gaan we?

George

Zonder wegen?

A

Waar dient het water voor?

George

Wacht! Laat me nadenken.

Barbara

Doe niet zo zwaarwichtig.

(Ze verdwijnt in de coulisse en komt dadelijk weer tevoorschijn met een niet duidelijk te herkennen object, dat ze aan een touw voortzeult.)

George

Dit lijken wel maritieme vormen. De redding?

Barbara

Nog niet, slimmerik. Vooruit. Aanpakken. Bouwen. Construeren. Gedaan met *défaitisme*. Nu alles op alles gezet in het teken van verovering en expansie. Times of hope and glory. Uit deze curiositeit, een devoot restant van de luxe-stomer 'Himalaya' zullen we met vereende krachten een vaarttuig smeden dat ons nieuwe wegen toont, onverhoopte landschappen tevoorschijn tovert voorbij steeds nieuwe bochten. Beginnen!

(Tot A.)

Jij ook, edele ziel. Concentratie!

(Met de elementen van het wrakstuk bouwen de drie nu een scheepje, een expressionistische constructie die wel iets weg heeft van een 'origami'. Op de boeg staat een fragment van de naam: 'Himalaya'.)

(Als het scheepje klaar is knipt George met de vingers en een helper – eventueel gekleed als pinguin – brengt een fles champagne en drie glazen.)

(A drinkt niet van zijn champagne maar doopt er de 'Himalaya' mee. De anderen drinken wel. A bekijkt hen aandachtig, terwijl hij veelbetekenend glimlacht.)

A

Excuseer dat ik het feest onderbreek, maar we vergeten één belangrijk detail, een component van levensbelang.

George

Het kompas!

A

(Schudt het hoofd.)

Barbara

Het logboek!

A

(Schudt het hoofd.)

George + Barbara
De scheepsbeschuit!!

A
Neen; de drijfkracht.

George
(Flauwtjes.)
Hoo ... de drijf ...

Barbara
... kracht.

(A begint zich nu langzaam om te vormen tot brulboei. George en Barbara applaudiseren hitsig. Terwijl de brulboei zich blijkbaar klaar maakt om de 'Himalaya' in beweging te zetten – hij doet dit bij middel van een ketting die overigens deel uit maakt van zijn kostuum – stappen George en Barbara vrolijkdoend in de boot. Ze drinken verder van de champagne. Terwijl ze langzaam dronken worden verandert George zich in Pastiche – het is dezelfde acteur – en omhelst Barbara.)

(Er klinkt nu een verre, macabere toon. De brulboei sleept het gezelschap van de scène terwijl hij de tekst debiteert die we al eerder van hem hoorden:)

Brulboei
Ik blaas. Ik loei. Ik waarschuw. Ik verwittig. Dit is mijn taak. Mijn vorm wordt bepaald door verte enerzijds en diepte anderzijds; Ik ben wat ik ben. Ik wijs de weg aan schip en wrak, matroos en drenkeling. De doden leer ik dansen als het wier.

(Terwijl op deze tekst de 'Himalaya' langzaam verdwijnt zwelt de macabere toon aan. Met de black-out breekt hij abrupt af.)

(Black-out.)

EINDE.
